

**UCHWAŁA NR LXIII/459/24
RADY MIASTA I GMINY DOLSK**

z dnia 17 kwietnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających
przemocy domowej w gminie Dolsk na lata 2024-2028**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40, 572, 1463, 1622) art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Dolsk na lata 2024-2028, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Dolsk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
i Gminy Dolsk

Romuald Nawrot

Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Dolsk na lata 2024-2028

I. Wprowadzenie

W Polskim porządku prawnym istnieją wiele regulacji: ustaw, uchwał, programów dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej, co świadczy o ważności zjawiska, zwłaszcza negatywnych jego skutków, które dotyczą członków środowisk domowych.

W dniu 22 czerwca 2023r. weszły w życie istotne zmiany ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej dotyczące: rozszerzenia form przemocy domowej o przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc, rozszerzenie zakresu podmiotowego o byłych małżonków lub byłych partnerów, niezależnie od wspólnego zamieszkania. Szczegółowo zdefiniowano osobę doznającą przemocy domowej, w tym także małoletniego będącego świadkiem przemocy, oraz osobę stosującą przemoc domową. Powyższe zmiany spowodowały reorganizację całego systemu przeciwdziałania przemocy domowej także w gminie Dolsk. W dniu 12 września 2023r został powołany Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Dolsk oraz utworzono grupy diagnostyczno-pomocowe. W skład zespołu interdyscyplinarnego weszli przedstawiciele ochrony zdrowia, placówek oświatowych, policji, kuratorskiej służby sądowej, miejsko-gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz służb pomocowych gminnych i powiatowych. Natomiast w skład grup diagnostyczno-pomocowych wchodzi pracownicy socjalni jednostki pomocy społecznej oraz funkcjonariusze policji. W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład grup diagnostyczno-pomocowych wchodzi także przedstawiciel Żandarmerii Wojskowej. Skład grupy diagnostyczno-pomocowej może być poszerzony o osoby pracujące na rzecz danego środowiska - osoby które bezpośrednio pracują z osobami doznającymi i stosującymi przemoc domową.

Przepisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakładają na gminę również obowiązek opracowania i przyjęcia gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób dotkniętych przemocą domową w celu tworzenia warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania zjawisku.

II. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w gminie Dolsk

W roku 2023r. została przeprowadzona szczegółowa diagnoza problemu przemocy domowej na terenie gminy Dolsk, w celu poznania skali zjawiska, a następnie budowania na szczeblu lokalnym systemu jej przeciwdziałania. Badanie zostało przeprowadzone przez firmę zewnętrzną. W badaniu ankietowym diagnozującym problemy społeczne, w tym przemoc domową na terenie gminy Dolsk wzięło udział 102 dorosłych mieszkańców. Zdecydowana większość to jest 75,5% stanowiły kobiety, zaś pozostałe 24,5% mężczyźni. Kwestionariusz ankiety użyty do badania składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano personalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta.

Skala przemocy domowej na terenie Gminy została zweryfikowana dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się zetknąć z problemem w ciągu ostatniego roku przed badaniem. Niski odsetek dorosłych mieszkańców, tj. 6,9% wskazał odpowiedź „tak”, natomiast 93,1% odpowiedział „nie”.

Na kolejne pytania odpowiadały tylko te osoby, które doświadczyły przemocy, tj. 7 badanych. Z zebranych danych wynika, że w okresie ostatniego roku 1 osoba doznała przemocy 1 raz (14,3%), 4 badanych - 2-4 razy (57,1%), z kolei 2 respondentów - 5-7 razy (28,6%).

Na pytanie o rodzaj doznawanej przemocy wszyscy mieszkańcy, którzy doświadczyli jej w ciągu ostatniego roku przed badaniem wskazali na przemoc psychiczną (100%; 7 osób)

3 respondentów doznało przemocy fizycznej i ekonomicznej (po 42,9%), przemoc seksualna 0,0% 0, zaniedbanie 0,0% 0

Na pytanie dotyczące tego, kto stosował wobec nich przemoc. 5 osób wskazało na partnera/partnerkę (71,4%), z kolei 2 badanych wyróżniło innych członków rodziny takich jak np. rodzeństwo, babcię, dziadka, wujka lub ciocię (28,6%). Jedna odpowiedź wskazuje na to, iż osoba doświadczyła przemocy ze strony męża/żony (14,3%).

Analiza materiału badawczego wykazała, iż do stosowania przemocy w ciągu ostatniego roku przed badaniem przyznał się niewielki odsetek dorosłych mieszkańców Gminy Dolsk, tj. 2,9% (3 osoby).

Na kolejne pytania odpowiadały tylko te osoby, które stosowały przemoc, tj. 3 badanych. Z zebranych danych wynika, że w okresie ostatniego roku 2 osoby stosowały przemoc 2-4 razy (66,7%), natomiast 1 odpowiedź padła na „1 raz” (33,3%).

Na pytanie o rodzaj stosowanej przemocy wszyscy mieszkańcy wskazali na przemoc psychiczną (3 osoby; 100,0%).

Zapytano ankietowanych również o to, wobec kogo stosowali przemoc: 2 osoby wskazały partnera/partnerkę (100,0%), 1 respondent pominął to pytanie.

Kolejną analizowaną w Diagnostyce kwestią był problem cyberprzemocy. Z deklaracji dorosłych mieszkańców wynika, iż cyberprzemocy w ciągu ostatniego roku doznało 6,9% osób, a 2,9% respondentów miało trudności w ocenie, czy doszło do takiej sytuacji.

Z przeprowadzonego badania wynika również fakt, iż żaden z ankietowanych nie stosował cyberprzemocy w ciągu ostatniego roku.

Kolejny pytanie dotyczyło znajomości osób ze swojej miejscowości, które doświadczającą przemocy domowej. Twierdząco odpowiedziało 37,2% ankietowanych, z czego 23,5% zna 1-3 osoby, 8,8% - 4-6 osób, 2,9% - 7-10 osób, a po 1% - 11-15 osób oraz powyżej 15 osób.

Następną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. Respondenci, którzy przyznali, iż jest to dobra metoda wychowawcza stanowili 2,0% całej próby badawczej, natomiast niepokojący fakt, że 14,7% ankietowanych miało trudności w odpowiedzi na to pytanie. Negatywnie stosowanie kar fizycznych wobec dzieci, ocenia 83,3% mieszkańców Gminy Dolsk.

Z przeprowadzonego badania wynika, iż 17,6% respondentów postrzega przemoc domową jako znaczny problem występujący na terenie Gminy Dolsk. Należy podkreślić, że ponad połowa ankietowanych wskazała na odpowiedź „trudno powiedzieć” (62,7%).

W opinii średnio co czwartego respondenta, oferta wsparcia dla osób doznających problemu przemocy domowej na terenie Gminy nie jest wystarczająca (23,5%). Brak wiedzy w tym zakresie wykazało 64,7% ankietowanych, z kolei zdaniem 11,8% osób oferta ta jest wystarczająca.

W następnym pytaniu mieszkańcy mieli wskazać na najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej w Gminie Dolsk. Największy odsetek wyróżnił nadużywanie alkoholu (62,7%). Na drugim miejscu znalazła się trudna sytuacja materialna (31,4%), z kolei na trzecim – brak umiejętności rozwiązywania problemów oraz wzorce wyniesione z domu rodzinnego (po 30,4%). Średnio co czwarty ankietowany wskazał na sięganie po narkotyki/dopalacze (26,5%), a co piąty na brak komunikacji w rodzinie (22,5%). Stres jako przyczynę stosowania przemocy domowej wyróżniło 17,6% osób, natomiast choroby psychiczne - 12,7% badanych, 19,6% mieszkańców wskazało na odpowiedź „trudno powiedzieć”.

W ostatnim pytaniu dotyczącym problemu przemocy domowej, zapytano badanych o to, jakie działania ich zdaniem należałoby podjąć na terenie Gminy w celu przeciwdziałania temu problemowi. Najczęściej wskazywani na prowadzenie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży (43,1%), tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej (37,3%), izolowanie osób stosujących przemoc od osób jej doświadczających oraz zwiększanie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego (po 36,3%). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na prowadzenie działań profilaktycznych wśród dorosłych mieszkańców (31,4%), z kolei najmniejszy odsetek badanych wyróżnił umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia (18,6%) oraz organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych np. kampanii

profilaktycznych (19,6%). Średnio co piątemu dorosłemu mieszkańcowi trudno było odpowiedzieć na to pytanie (19,6%).

Wnioski:

Na podstawie zebranych danych można zauważyć, iż problem przemocy domowej nie przybiera w gminie znaczących rozmiarów. Z zaprezentowanych badań wynika, że jest tylko niewielki odsetek badanych, którzy w ciągu ostatniego roku doświadczyli lub stosowali przemoc. Niepokojący jest natomiast udział procentowy mieszkańców, którzy znają osoby ze swojej miejscowości, które doświadczają przemocy domowej co stwierdził średnio co trzeci badany. Co może wskazywać, iż rzeczywista liczba osób dotkniętych przemocą domową jest wyższa, niż wskazują na to wyniki badań. Osoby doznające przemocy domowej często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić faktyczną skalę problemu przemocy. Niewielki odsetek respondentów pozytywnie odnosi się do stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci, średnio co siódmy mieszkaniec uważa przemoc domową jako znaczący problem na terenie Gminy, z kolei zdaniem co czwartego oferta wsparcia dla osób doznających problemu przemocy na terenie Gminy jest niewystarczająca.

Źródło: Diagnoza problemów przemocy domowej na terenie Gminy Dolsk -Krajowy Instytut Profilaktyki Społecznej Myślenice 2023r.

Skalę problemu przemocy w rodzinie w gminie Dolsk przedstawiają także statystyki opracowane na podstawie danych zebranych w ramach prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”.

Zestawienie przedstawia poniższa tabela:

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	5	6	19	15	11

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dolsku

W okresie realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w latach 2019-2023 realizowano strategiczny cel programu, tj.

- 1) Procedura „Niebieskiej Karty” (dalej: NK) w 2019 r. była realizowana w 5 rodzinach, z czego zakończono procedurę w 2 rodzinach, w 1 przypadku z uwagi na rozstrzygnięcie o braku zasadności działań i w 1 przypadku z uwagi na zrealizowanie indywidualnego planu pomocy.
- 2) W kolejnym roku tj. 2020 procedura NK realizowana była w 6 rodzinach, nie zakończono żadnej procedury.
- 3) W roku 2021 procedura NK była realizowana w 19 rodzinach, z czego zakończono procedurę w 9 z uwagi na zrealizowanie indywidualnego planu pomocy.
- 4) W roku 2022 procedura NK była realizowana w 15 rodzinach, zakończono procedurę w 12 przypadkach, w 1 rodzinie z uwagi na rozstrzygnięcie o braku zasadności działań i w 11 z uwagi na zrealizowanie indywidualnego planu.
- 5) W roku 2023 procedura NK była realizowana w 11 rodzinach, zakończono procedurę w 3 przypadkach po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

III. Zadania, kierunki i oczekiwane rezultaty działań

Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Dolsk na lata 2024-2028” skierowany jest do wszystkich mieszkańców. W szczególności do osób i rodzin z problemem przemocy domowej, w tym także małoletnich będących świadkami przemocy, zarówno dla osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc domową. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami doświadczającymi przemocy, działają w oparciu o zasadę partnerskiej współpracy instytucji. W celu efektywnego zwalczania przemocy domowej, kształtowania prawidłowych zachowań konieczny jest rozwój kompleksowego i spójnego systemu wsparcia opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych zwłaszcza różnorodnych form profilaktyki oraz dostępu do specjalistów.

IV. Cel główny programu:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doświadczających przemocy domowej, w tym małoletnich będących świadkami przemocy w gminie Dolsk.

Cel główny programu realizowany będzie przez cele szczegółowe.

Cele szczegółowe :

1. Wzmocnienie skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy domowej w gminie poprzez koordynację działań poszczególnych instytucji działających na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej, działalność zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych.

- a) Podniesienie kompetencji zawodowych pracowników jednostek i służb zajmujących się przemocą domową poprzez udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
- b) Organizacja interdyscyplinarnych spotkań, warsztatów, debat i innych form wymiany doświadczeń w ramach gminnego i powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.
- c) Doskonalenie metod pracy w grupie, usprawnienie komunikacji, wymiana doświadczeń - wymiana dobrych praktyk w ramach działalności zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno- pomocowych.
- d) Okresowa ocena i ewentualna korekta regulaminu pracy zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych w celu oceny efektywności prowadzonych działań.
- e) Podejmowanie wspólnych inicjatyw z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Zwiększenie kompetencji pracowników instytucji uczestniczących w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych.
- 2) Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie, powiecie.
- 3) Zwiększenie efektywności działań.

2. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej oraz dostępnych form wsparcia.

- a) Propagowanie wiedzy oraz kształtowanie odpowiednich postaw społecznych w zakresie przemocy domowej, w szczególności korygujące stereotypy przemocy domowej oraz działania promujące służące przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- b) Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w gminie, poprzez zbieranie, analizę danych, przeprowadzanie badań wśród społeczności lokalnej i upowszechnienie uzyskanych wyników.
- c) Upowszechnianie informacji nt. instytucji działających na rzecz osób dotkniętych, lub zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Zmiana postaw społecznych związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.
- 2) Udostępnienie informacji dotyczących form pomocy i wsparcia dotyczących zjawiska przemocy domowej i procedury „Niebieskie karty”.

3. Zapewnienie dostępności specjalistycznej pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej, w tym małoletnich będących świadkami przemocy.

- a) Rozwój infrastruktury instytucji samorządowej przez funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.
- b) Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy i uruchamianie oraz prowadzenie procedur „Niebieskie karty”.

- c) Udzielenie natychmiastowej pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy.
- d) Pomoc w formie poradnictwa specjalistycznego: prawnego i socjalnego.
- e) Organizowanie poradnictwa psychologicznego na terenie miasta Dolsk w tym poprzez funkcjonowanie punktu konsultacyjnego.
- f) Stworzenie osobom doznającym przemocy domowej możliwości organizowania grup wsparcia oraz grup samopomocowych.
- g) Udostępnianie informacji o możliwościach uzyskania pomocy i jej formach.
- h) Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- i) Zawiadamianie Sądu o sytuacji małoletnich w rodzinach gdzie dochodzi do zjawiska przemocy domowej.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej.
- 2) Zwieszenie dostępności różnorodnych form pomocy specjalistycznej.

4. Inicjowanie działań skierowanych do sprawców przemocy domowej.

- a) Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej.
- b) Współpraca ze specjalistami i instytucjami prowadzącymi działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy domowej.
- c) Podejmowanie przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dolsku czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
- d) Występowanie z zawiadomieniami do prokuratora o podejrzeniu popełnienia przestępstw dotyczących przemocy domowej.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Wzmacnianie skuteczności oddziaływań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.
- 2) Zapobieganie ponownemu wystąpieniu przemocy domowej w środowiskach dotkniętych przemocą domową.

V. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- 2) Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- 3) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- 4) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"
- 5) Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Dolsk na lata 2018 – 2028

VI. Realizatorzy programu:

Zasoby instytucjonalne:

Gmina Dolsk realizuje zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w oparciu o lokalne zasoby instytucjonalne i kadrowe, jak również dostępne na terenie powiatu czy podległe samorządowi województwa :

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Dolsku
- Posterunek Policji w Książu Wlkp.

- Miejsko-Gminną Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dolsku;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie
- I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Śremie
- Szkołę Podstawową w Dolsku
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Masłowie
- Przychodnię Familia w Dolsku
- Zespół Przedszkoli w Dolsku
- inne instytucje i organizacje zajmujące się przemocą domową

VII. Finansowanie programu

Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Dolsk finansowany będzie ze środków własnych gminy oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

VIII . Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring i ewaluacja będą przeprowadzane corocznie poprzez systematyczną sprawozdawczość dokonywaną raz w roku na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów realizujących program.

Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu są:

- 1) Liczba „Niebieskich Kart”
- 2) Liczba interwencji
- 3) Liczba udzielonych porad i konsultacji